

Hvad er en garantiforskrift, og hvad sker der, hvis den ikke overholdes?

Der er udtryk og begreber inden for det retlige område, der ikke er så ligetil at forstå for borgere, der er i kontakt med det offentlige system. Hvad er f.eks. en garantiforskrift?

Umiddelbart vil ganske få borgere kunne svare på spørgsmålet, men de fleste vil sandsynligvis vurdere, at når garanti er indeholdt i ordet, er det noget positivt for den enkelte borger.

Reglerne om sagsbehandling kan inddeles i to grupper:

1. Garantiforskrifter
2. Ordensforskrifter

Men hvad er en garantiforskrift og en ordensforskrift, og hvad sker der, hvis kommunen ikke overholder en garanti-forskrift?

Garantiforskrifter

Garantiforskrifter er regler, der er så væsentlige for sagsbehandlingen, at overtrædelse af reglerne som udgangspunkt formodes at have indflydelse på udfaldet af en afgørelse.

Når Folketinget i f.eks. serviceloven, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven har indført en række garantiforskrifter, er det ud fra et klart ønske om, at kommunerne skal følge en bestemt metode/procedure m.v., når kommunen i en konkret sag skal træffe en afgørelse.

Hvis en myndighed ikke overholder en garantiforskrift, før den træffer afgørelse i en sag, er der tale om en generel væsentlig sagsbehandlingsfejl, der som udgangspunkt medfører, at en afgørelse er ugyldig. Hvis fejlen ikke skal medføre ugyldighed, skal myndigheden kunne bevise, at den begåede fejl ikke har haft indflydelse på afgørelsen.

Ordensforskrifter

Ordensforskrifter er regler, der ikke antages at have betydning for afgørelsens indhold. Derfor er konsekvenserne af en overtrædelse af en ordensforskrift ikke så alvorlig som overtrædelse af en garantiforskrift. Reglen om sagsbehandlingsfrister i retssikkerhedsloven § 3 har karakter af en ordensforskrift.

Folketingets Ombudsmand har i FOU 2009.0406 udtalt sig om ordensforskrifter:

”Ordensforskrifterne har derimod ikke på samme måde (som garantiforskrifterne) til formål at garantere, at afgørelsen er korrekt og lovlig. Det har derfor ikke samme betydning for afgørelsens indhold (om den er korrekt og lovlig), hvis ordensforskrifterne ikke er overholdt. Som eksempler på

ordensforskrifter nævnes ofte bl.a. afgørelsens form (skriftlig eller mundtlig) og klagevejledning. Også andre krav til forvaltningsmyndigheden, herunder f.eks. krav om hurtig sagsbehandling, sprogbrug og optræden, tjener andre formål end at sikre en korrekt og lovlig afgørelse.”

Genvurdering: Efter retssikkerhedsloven § 66 skal der i klagesager gives den myndighed, som har truffet en afgørelse, mulighed for at vurdere, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold (remonstration). Der er tale om en ordensforskrift jf. principafgørelse 50-18.

Handleplan efter serviceloven § 141 er en ordensforskrift. Det har Ankestyrelsen slået fast i principafgørelse 60-18: Handleplanen har et fremadrettet sigte, herunder at beskrive formålet med indsatsen, hvilken indsats der er nødvendig og den forventede varighed af den indsats, som kommunen har truffet afgørelse om at bevilge til borgeren efter serviceloven. Handleplanen har ikke betydning for afgørelsen om borgerens ret til støtte efter serviceloven. En handleplan og derved et tilbud om handleplan er derfor ikke en garantiforskrift.

Eksempel i serviceloven på en garantiforskrift

Funktionsevne: Reglerne givet i funktionsevnebekendtgørelsen er garantiforskrifter. Det fremgår bl.a. af principafgørelse 50-19:

”hvis en kommune ikke har anvendt metoderne, lider kommunens afgørelse af en retlig mangel. Ankestyrelsen skal derfor foretage en konkret væsentlighedsvurdering af manglen, dvs. vurdere, om manglen har haft konkret betydning for kommunens afgørelse. Kommunen skal derfor have godtgjort i sagen, at den sagsoplysning, som kommunen har foretaget, konkret har inddraget de samme oplysninger og nået de samme konklusioner, som kommunen ville have nået, hvis metoderne havde været anvendt”.

Eksempler i forvaltningsloven

Bisidder: Retten til at medtage en bisidder efter forvaltningsloven § 8 er også en garantiforskrift. Det fremgår af principafgørelse F-1-07:

”Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at kommunen herved havde tilsidesat en garantiforskrift ved at nægte hende at medtage en bisidder. Kommunens afgørelse havde derfor en væsentlig retlig mangel, der medførte ugyldighed, medmindre det konkret kunne afkræftes, at manglen ikke havde påvirket afgørelsens resultat.”

I den konkrete sag fandt Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg ikke, at det kunne afkræftes.

Partshøring: Efter forvaltningsloven § 19 gælder det som hovedregel, at kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det er en garantiforskrift, hvilket bl.a. fremgår af principafgørelse 72-16:

”Reglerne om partshøring er en garantiforskrift, der medfører en afgørelses ugyldighed, medmindre det kan udelukkes, at fejlen har haft betydning for afgørelsens resultat.”

Også ombudsmanden beskriver partshøring som en garantiforskrift:

”Når en myndighed skal afgøre en sag, skal sagens parter ofte have mulighed for at fremkomme med en udtalelse, før sagen afgøres. Myndighedernes pligt til på eget initiativ at partshøre er ikke blot en ret for borgeren, men er også af betydning for tilliden til den offentlige forvaltning. Samtidig er partshøring en nødvendig og vigtig del af myndighedens sagsoplysning. Manglende partshøring kan føre til, at der træffes en forkert afgørelse, fordi grundlaget for afgørelsen er forkert eller utilstrækkeligt. Derfor kaldes partshøring også en garantiforskrift – altså en regel, som er med til at garantere, at en afgørelse er lovlig og korrekt. Hvis reglen om partshøring ikke er overholdt, vil det kunne føre til, at afgørelsen i sagen er ugyldig, og at myndigheden må behandle sagen på ny”.

Eksempel i retssikkerhedsloven

Borgerinddragelse efter retssikkerhedsloven § 4 er en garantiforskrift. Det fremgår bl.a. af principafgørelse R-4-07:

”Formålet med denne regel om borgerinddragelse var at skabe garanti for, at sagen blev behandlet grundigt og alsidigt. Overtrædelsen af en sådan garantiforskrift betød som hovedregel, at en afgørelse var ugyldig, medmindre fejlen i den konkrete sag ikke havde haft betydning for afgørelsen. Ankestyrelsen vurderede, at det ikke kunne udelukkes, at fejlen havde haft betydning for afgørelsens resultat. Fejlen medførte derfor, at kommunens og nævnets afgørelser var ugyldige.”

Andre eksempler

Du kan se andre eksempler på garantiforskrifter indenfor retssikkerhedslovens og forvaltningslovens områder i svar (S 167) fra 2004 til Folketingets Socialudvalg.

Ved klage

Hvis en borger klager over en afgørelse truffet af kommunen i en sag inden for det sociale område, vil Ankestyrelsen som udgangspunkt automatisk vurdere, om en garantiforskrift er overtrådt. Folketingets Ombudsmand har udtalt sig herom i FOU 2002-313:

”I det omfang sagsbehandlingsreglerne har karakter af garantiforskrifter, hvis tilsidesættelse gør, at der svigter en garanti for afgørelsens lovlighed og rigtighed, er det min opfattelse, at det sociale nævn har pligt til af egen drift at påse, om disse regler er overholdt i underinstansens behandling af en sag.”

Ankestyrelsen vil som klageinstans vurdere, om overtrædelsen skal medføre, at kommunens afgørelse f.eks. bliver ugyldig.

I DUKH rådgiver vi om, at det som borger altid er en god idé at anføre, hvilke garantiforskrifter borgeren selv vurderer som tilsidesatte.

Afrunding

Garantiforskrifter skal overholdes af kommunerne. Hvis en kommune ikke overholder en garantiforskrift, er der tale om en væsentlig sagsbehandlingsfejl. Det medfører som udgangspunkt, at afgørelsen er ugyldig.

Hvis fejlen ikke skal medføre ugyldighed, skal kommunen - og dermed ikke borgeren - kunne bevise, at den begåede fejl ikke har haft indflydelse på afgørelsens resultat.

Hvis du er interesseret i at læse mere omkring lovgrundlaget og Ankestyrelsens principafgørelser, kan du læse mere på Retsinformation.dk

I dette Praksisnyt er henvist til:

[Serviceloven](#)

[Retssikkerhedsloven](#)

[Forvaltningsloven](#)

[Funktionsevnebekendtgørelsen](#)

[FOU 2009.0406](#)

[FOU 2002-313](#)

[Ombudsmanden – myndighedsguiden](#)

[Svar til Folketinget – S 167](#)

Ankestyrelsens principafgørelser:

[72-16](#)

[R-4-07](#)

[F-1-07](#)

[60-18](#)

[50-19](#)

[50-18](#)